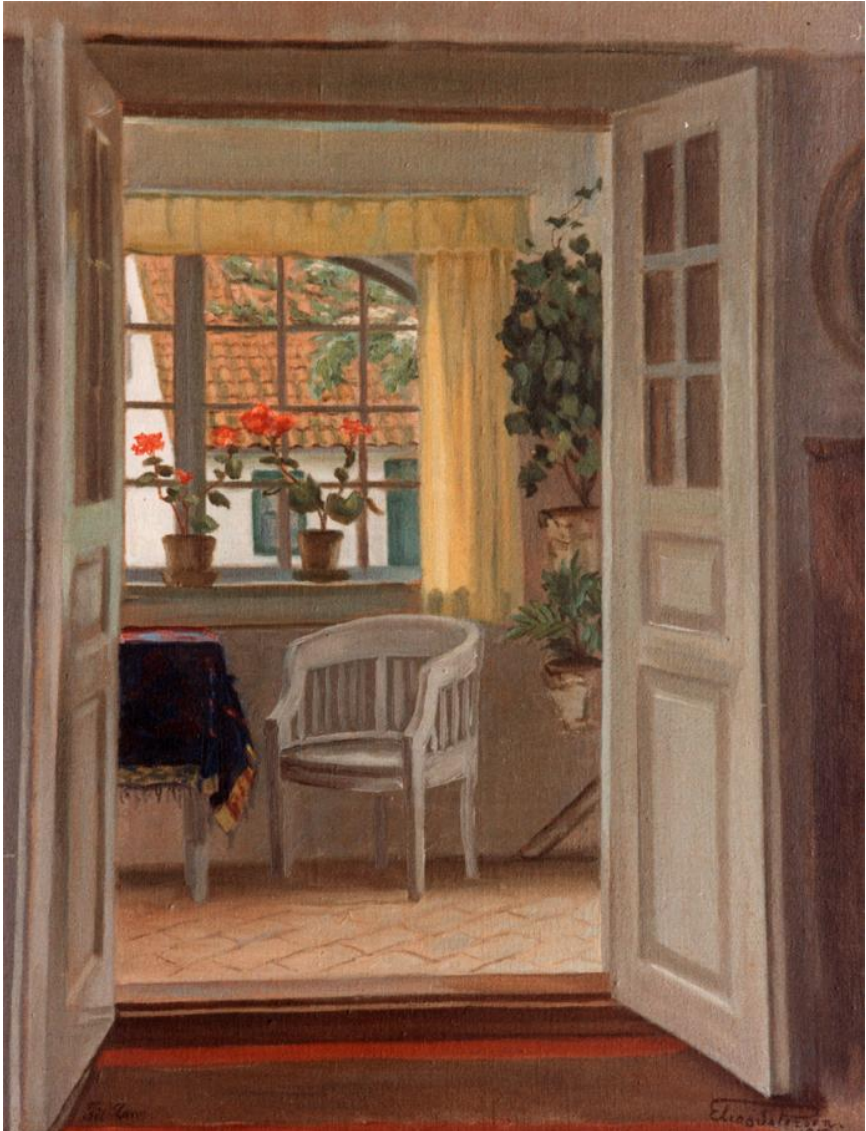
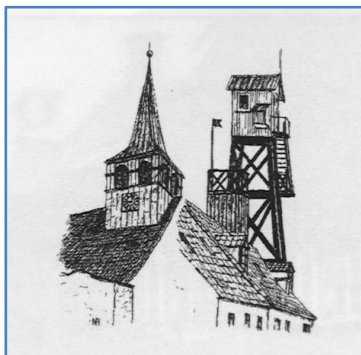

Kikkenborgen

Februar 2014

*Medlemsblad for Dragør Lokalhistoriske Forening
og nyt fra Dragør Lokalarkiv*

DLF's logo er tegnet af Niels Febber Andersen. Lokalarkivets kikkenborg er fotograferet af Jørgen D. Petersen.

”Kikkenborg” er et fælles blad for Dragør Lokalhistoriske Forening og Dragør Lokalarkiv. Bladet udsendes til DLF's medlemmer og uddeles til alle interesserede fra Lokalarkivet og bibliotekerne. Bladet bliver også lagt på Lokalarkivets og DLF's hjemmesider.

Sidste nummer af Kikkenborg havde desværre forkert måned på forsiden. Bladet udkom i **oktober**, og ikke – som der stod – august. Undskyld!

Forsidebilledet er et maleri af Elias Petersen. Det viser stuen i hans hjem på Løkkestien 1 i 1919. Udenfor vinduet ser man et hus på Vartovslængen.

Dragør Lokalhistoriske Forening

www.dragoer-lokalhistorie.dk

Formand: Kurt Mathisen (ansvarshavende), Harevænget 30, 2791 Dragør.

Tlf. 32 53 45 04 / 40 53 45 04. Email: kurt@4504.dk

Sekretær: Dines Bogø, Ulspilsager 57, 2791 Dragør. Tlf. 32 53 11 53 / 20 85 11 53.

Email: info@dragoer-lokalhistorie.dk

Kasserer: Irene F. Larsen, Drogdensvej 2, 2791 Dragør. Tlf. 32 53 23 32.

Bestyrelsesmedlem: Claus Ehlers, Søvej 39, 2791 Dragør. Tlf: 32 53 32 23.

Bestyrelsessuppleant: Leise Hansen, Krudttårnsvej 143, 2., 2791 Dragør. Tlf. 28 96 91 37.

Dragør Lokalarkiv

www.dragoer.dk/lokalarkivet

Stationsvej 5, 2791 Dragør. Tlf. 32 89 03 29. Email: lokalarkivet@dragoer.dk

Åbningstider: Tirsdag 13.00 – 17.00 Torsdag 10.00 – 17.00 samt efter aftale.

Se også den lokalhistoriske side på Facebook: www.facebook.com/kikkenborg.

Derfor blev det Dragør

I Dragør og Store Magleby brugte man tidligere udtrykket "*Én af vøre*", om de ægte indfødte. Man var skeptiske overfor folk, der kom udefra og ikke hørte til "vores" egen befolkning. Egentlig lidt pudsigt, når Store Magleby jo for små 500 år siden blev en indvandrerby, da nederlandske bønder kom dertil, og Dragør i århundreder har levet af søfart og en stor del af den mandlige befolkning havde set verden udenfor.

Udtrykket "*Én af vøre*" bruges nok ikke længere, som det gjorde engang, men lever stadig i den lokale snak mennesker imellem. Når det bruges, hører man dog ofte en ironisk distance til holdningen i det lokalsamfund, der ikke så gerne lukkede fremmede ind, men hellere lukkede sig om sig selv. Alligevel dukker udtrykket "*En af vøre*" op i flere af de erindringer om Dragør, som Lokalkarkivet modtog som bidrag til sin erindringskonkurrence sidste år. Langt de fleste var skrevet af tilflyttere, og flere af dem fortæller, hvordan de oplevede, hvordan det var svært at komme i kontakt med og blive accepteret af dem, der var "vøre".

I dag er det nok væsentlig lettere at falde til i Dragør, end det f.eks. var i 1950'erne og 1960'erne, da forstadsudviklingen først lige var begyndt. Men slår man sig i dag ned i Dragør, møder man hurtigt betydningen af den historiske dimension i det daglige liv. Man kan bo på *Grithsvej*, i *Lodsstræde* eller i *Schoutgården*. Dyrke sport i *Hollænderhallen* eller købe ind på *Neels Torv*. Og opleve fastelavnsridningen, høstgudstjenesten i Store Magleby Kirke, Sildens Dag på Dragør Havn og levendegørelsen på Amagermuseet som et tegn på, at man er stolte af sine traditioner og holder fast i sin historie.

I Dragør Lokalkarkiv findes der et righoldigt kildemateriale til hele Dragør Kommunes historie. Arkivet skal kunne kaste lys over alle perioder af den lokale historie – også de nyeste. Derfor udskrev vi i anledning af Lokalkarkivets 50 års jubilæum en konkurrence, hvor vi opfordrede til at skrive historier om det Dragør, som er "mands minde". Konkurrencen havde titlen *Derfor blev det Dragør*, fordi vi bad om svar på, hvorfor man kom hertil, eller hvorfor man er blevet. Der kom både meget lange og ganske korte historier, men alle bidrag er med i den bog, som arkivet nu har udgivet.

Bogen kan købes på arkivet eller på bibliotekerne i Dragør for 50 kr. Medlemmer af Dragør Lokalhistoriske Forening tilbyder den til sine medlemmer for kun 35 kr. Rabatten får du, når du køber bogen på arkivet eller ved et af DLF's arrangementer.

DERFOR BLEV DET DRAGØR...

Dragør Lokalkarkiv

Træskomaleren

I 1910 kom maleren *Elias Petersen* til Dragør med sin familie. De var blandt de landliggere, som dengang valgte byen som feriemål. Allerede året efter flyttede familien dog permanent til Dragør.

De købte en grund i "Løkken" nord for den gamle bydel og fik opført en villa efter tegninger af arkitekten E. W. Marston. Huset, der fik navnet "Villa Enia", blev i de følgende 12 år rammen for et kunstnerliv, der måske i dag ikke er kendt af så mange.

I Dragør malede Elias Petersen en lang række billeder, hvis motiver var hentet fra byens gader, dens beboere og skibene i havnen. Han blev en kendt skikkelse i byen, når han iført knæbukser og snudetræsko stillede sit staffeli op. Hans karakteristiske påklædning gav ham tilnavnet "træskomaleren".

Elias Petersen var debuteret som maler i 1885, hvor han fik et billede udstillet på Charlottenborg. Han var i sin samtid kendt som marinemaler og hans billeder var kendetegnet ved, at de gengav motiverne meget virkelighedstro. Allerede i familiens første sommer i Dragør, malede Elias udsigten fra den lejlighed, de havde lejet i en villa på Stationsvej. Men det var især motiver fra havnen eller stranden syd for byen, som fik hans interesse. Og ikke mindst malede han interiørbilleder i villaen på Løkestien. Se ét af dem på bladets forside.

Elias og hans kone Laura blev som fastboende i Dragør en del af byens sociale liv. Deres omgangskreds var både de gamle dragørfamilier og tilflytterne, som i begyndelsen af århundredet var begyndt at præge byen. Laura Petersen var med i en kreds af byens kvinder, der kaldte sig "De syv kloge jomfruer".

*"De syv kloge jomfruer" samlet hos Laura Petersen (stående) på Løkkestien.
Fra venstre: Fru Zibrandtsen, fru Kure, fru Poulsen, fru Christoffersen, fru Møller og fru Høyers. Forrest (måske) fru Thomassen.
På væggen hænger nogle af Elias Petersens malerier fra Dragør.*

Flere af deres bekendte var ligesom de selv kommet herud som landliggere, men havde slået sig ned permanent. Åbningen af jernbanen til København i 1907 gjorde det praktisk muligt at bo i Dragør og arbejde i København.

Elias Petersen deltog også i den lokale debat. Han skrev læserbreve til Amagerbladet og forholdt sig f.eks. kritisk til de reklameskilte, som flere steder blev sat op i den gamle bydel. Planerne om bygning af et nyt rådhus i Dragør, havde han også en mening om. Den store sum på 15.000 kr., som byggeriet ville koste var spild af penge, mente han – når man i forvejen havde fattiggården, hvor byens råd jo bare kunne holde deres møder!

I 1924 forlod Elias Petersen og familien igen Dragør, men han billeder blev hængende i mange Dragør-hjem – hvor en del sikkert hænger endnu. Læs mere om Elias Petersen på Lokalarkivets hjemmeside: <http://www.dragoer.dk/page5124.aspx>

Flugten til Sverige

Ved markeringen sidste år af 70-året for de danske jøders flugt til Sverige i oktober 1943, sejlede Museum Amagers kutter "Elisabeth" i aftenmørket ud af Dragør Havn. Om bord var ægteparret *Dorrit og Jan Norden*, der i 1943 selv måtte tage flugten efter at besættelsesmagten havde besluttet at deportere de danske jøder til Tyskland.

Jan Norden flygtede i 1943 sammen med sin storebror Arthur med en fiskerbåd fra Dragør. Formentlig sejlede de dengang med "Elisabeth", og efter et par timer på Øresund, kom de velbeholdent i land i Landskrona. Jan fortæller: "Min bror og jeg mødtes hos en fiskerfamilie sammen med andre flygtninge. Vi måtte ikke kende navnet på skibet eller kaptajnen, for ikke at røbe noget. Derfor ved vi ikke om det var Elisabeth, men det kan det godt have været."

De to drenge havde fået en seddel om halsen, hvor der stod, at de skulle sendes til Halmstad, hvor deres forældre allerede var. Her opholdt de sig i halvandet år og fik efter omstændighederne en god tid sammen med den svenske familie, som tog sig af dem. Jan fortæller videre: "Vi blev vel modtaget af de lokale, som indsamlede tøj og fødevarer til os, og en husmandsfamilie Svensson fra den lille flække, Mahult, tog sig specielt af mig."

Dragør Lokalhistoriske Forening har *tirsdag den 18. februar kl. 19.30* inviteret Jan Norden til at fortælle om sine oplevelser dengang. Han kommer sammen med sin kone, Dorrit, der også flygtede i 1943. Foredraget er arrangeret i samarbejde med Dragør Bibliotek på Vestgrønningen og finder sted i bibliotekets sal. Der er gratis adgang og alle er velkommen.

Badeetablisementet på Sydstranden

Spørger man en dansker om arkitekt *Arne Jacobsen*, vil næsten alle vide et eller andet om ham. Møbeldesigner, byggeriet ved Bellevue, Århus Rådhus, Danmarks Nationalbank, SAS-hotellet, samt et utal af mindre ejendomme.

Men hvor mange ved, at han også tegnede et meget stort flot strandbad, der blev opført i Dragør, og som åbnede i pinsen 1933?

Hvor lå det? Hvordan så det ud? Hvorfor er det fjernet og helt glemt? Havde det noget at gøre med, at Amagerbanen lukkede i 1938 og da man genåbnede jernbanen i 1940, kunne man ikke skaffe tidssvarende personvogne? Lå det et forkert sted, hvor man næsten skulle "gå halvejs til Sverige for at få våde knæ"?

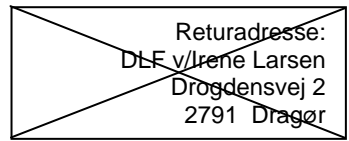
Tyskerne overtog Dragør Fort i foråret 1940. Havde det indflydelse på driften af strandbadet? Blev det revet ned, fordi de lokale frygtede, at socialister fra København ville overtage det? Hvordan reagerede Arne Jacobsen, der var flygtet til Sverige, da han hørte, at hans flotte strandbad var jævnet med jorden? Alle disse spørgsmål får vi svar på, når Dines Bogø fortæller om det, der dengang var Nordens største Badeetablisement. Det foregår *tirsdag den 4. marts 2014 kl. 19.30* i bibliotekets sal på Vestgrønningen 18. Alle er velkomne.

Inden foredraget afholder Dragør Lokahistoriske Forening sin generalforsamling. Indkaldelse til medlemmerne er indlagt i dette blad.

Strandbadets tårn var både udsigtstårn for livreddere og anlæggets vartegn. Foto herunder fra åbningen i 1933.

Kommende arrangementer

Flugten til Sverige

Tirsdag den 18. februar kl. 19.30: Dorrit og Jan Norden fortæller om deres flugt i 1943. Dragør Bibliotek, Vestgrønningen 20.

Dragør Kommune 40 år

Hele marts måned: I anledning af 40 året for sammenlægningen af Dragør og Store Magleby kommuner, viser Lokalarkivet en billedkavalkade fra de sidste 40 års historie. Udstillingen kan ses i forhallen på Aktivitetshuset Wiedergården.

Badeetablisementet i Dragør

Tirsdag den 4. marts kl. 19.30. Dines Bogø fortæller om badeanlægget på Dragør Sydstrand. Dragør Bibliotek, Vestgrønningen 20.

Åbent hus på Kongelundsfortet

Søndag den 4. maj kl. 11.00 – 15.00: Fire steder er der aktiviteter i forbindelse med etableringen af samarbejdet om Naturpark Amager. Kongelundsfortet er ét af dem, og her vil der være aktiviteter for hele familien. Vær soldat for en dag, fang en fisk i voldgraven – eller kom med på en rundvisning på fortet.

Byvandring på det gamle Christianshavn

Lørdag den 10. maj kl. 14.00 – 16.00: Dragør havn blev etableret i 1600-tallet og blev grundlaget for byens vækst. Også i København blev søfarten en drivkraft i byudviklingen. I den helt nye bydel, Christianshavn, fik skibsværfter, handelskompagnier – og ikke mindst flåden fik plads. Læs mere om turen i næste nummer af Kikkenborgen. Tilmelding til Kurt Mathisen (se adresse m.m. side 2).

Gå med i Lunden

Tirsdag den 27. maj kl. 19.00 – 21.00: Byvandring omkring Dragør Lund, hvor vi bl.a. fortæller om de to lundegårde, områdets beboere gennem tiden og "Den kvarte lagkage". Guider på turen er Dines Bogø og Henning Sørensen.

Næste nummer af Kikkenborgen udkommer omkring 1. maj.